

A Tanács következtetései a kulturális örökség valamennyi uniós szakpolitikai területen történő előtérbe helyezésének szükségességéről

(2018/C 196/05)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

EMLÉKEZTETVE ARRA, HOGY:

1. az uniós tagállamok és intézmények vezetői a 2017. március 25-i Római Nyilatkozatban kijelentették, hogy olyan Uniót szeretnének, „melyben a polgárok számára a kulturális és társadalmi fejlődés (...) egyre bővülő lehetőségei állnak rendelkezésre”, és amely „kulturális örökségünket megőrző és a kultúrák sokféleségét előmozdító Unió”⁽¹⁾;
2. az Európai Tanács – a 2017. december 14-i következtetéseiben⁽²⁾ – felkérte a tagállamokat, a Tanácsot és a Bizottságot, hogy hatáskörük keretein belül folytassák a munkát annak érdekében, hogy a kulturális örökség európai évében rejlő lehetőségeket kiaknázva⁽³⁾ szélesebb körben ismertté tegyék a kultúra és a kulturális örökség társadalmi és gazdasági jelentőségét;

TUDATÁBAN ANNAK, HOGY:

3. a kultúra ma kiemelt helyen szerepel az EU politikai programjában, ahogy azt a vezetők a 2017 novemberében Göteborgban tartott tanácskozásukon is megerősítették, melynek során megállapították, hogy a kultúra fontos szerepet tölt be a befogadó és összetartó társadalmak építésében, valamint Európa versenyképességének megőrzésében⁽⁴⁾;
4. ez a fejlemény megerősíti a kulturális örökségre vonatkozó jó uniós szintű együttműködés értékét, valamint azt is, hogy – társadalmi és gazdasági hasznának maximalizálása érdekében – mennyire fontos érvényesíteni a kulturális örökség szempontját a többi ágazati politikában és intézkedésben;
5. azon társadalmi és gazdasági kihívások, amelyekkel az Európai Unió a közelmúltban szembesült, szükségessé teszik a társadalmainkon belüli és azok közötti kötelekek megerősítése érdekében történő fellépést. A kulturális örökség – a tudás és a kölcsönös megértés kútfőjeként – magában hordozza azt a lehetőséget, hogy a közös európai térséghez való tartozás tudatának erősítésével e folyamat egyik mozgatórugójává váljon. Ez a fajta tevékenység ezenfelül alapot biztosíthat az európai szolidaritás megtartásához és az Európai Unió integritásának megőrzéséhez, ezzel egyidejűleg előmozdítva és védve a kulturális sokféleséget;
6. a kulturális örökség a maga sokrétűségében és sokféleségében – tárgyi vagy szellemi, ingó vagy ingatlan, digitális vagy digitalizált⁽⁵⁾ formában egyaránt – önmagában érték, múltunk hagyatéka és Európa fenntartható jövőjének stratégiai erőforrása, amely segít választ adni a társadalmi, gazdasági és környezeti kihívásokra, mégpedig különböző szinteken: a helyitől, a tagállamtól és a regionálistól kezdve az európai, sőt globális szintig bezárólag;
7. Európa kulturális öröksége természete szerint dinamikus, és tovább gazdagodik az európai népek és nemzetek közös múltjának feltárása, valamint a folyamatosan alakuló kezdeményezések és programok révén. A kulturális örökség ily módon a kortárs művészetek és a kreativitás ihlető forrása is, amelyek, amikor eljön az ideje, a jövő kulturális örökségévé válhatnak,

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS A BIZOTTSÁGOT ARRA, HOGY SAJÁT HATÁSKÖRÜKÖN BELÜL ÉS A SZUBSZIDIARITÁS ELVÉVEL ÖSSZHANGBAN:

8. helyezték előtérbe a kulturális örökség kérdését a releváns uniós szakpolitikákban, és hívják fel az érdekeltek figyelmét arra, hogy e szempontnak a más ágazati politikákban történő általános érvényre juttatása kölcsönös előnyökkel jár, továbbá arra, hogy a kulturális örökség finanszírozásának milyen lehetőségei vannak⁽⁶⁾, és ennek során többek között nyújtsanak az érdekelteknek időben tájékoztatást a kulturális örökségre fordítható uniós forrásokról;

⁽¹⁾ https://europa.eu/european-union/file/22735/download_hu?token=ozN1zLXA

⁽²⁾ EUCO 19/1/17 REV 1.

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2017. május 17-i (EU) 2017/864 határozata a kulturális örökség európai évéről (2018) (HL L 131., 2017.5.20., 1. o.).

⁽⁴⁾ EUCO 19/1/17 REV 1 és az Európai Bizottság hozzájárulása a 2017. november 17-i göteborgi vezetői találkozóhoz (Az európai identitás megerősítése az oktatás és a kultúra révén – bizottsági közlemény), 14436/17.

⁽⁵⁾ A Tanács 2014. május 21-i következtetései a fenntartható Európa stratégiai erőforrásául szolgáló kulturális örökségről (HL C 183., 2014.6.14., 36. o.).

⁽⁶⁾ Mapping of cultural heritage actions in European Union policies programmes and activities - http://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/reports/2014-heritage-mapping_en.pdf

9. a következő többéves pénzügyi keretre vonatkozó tárgyalások befolyásolása nélkül vizsgálják meg, hogy a releváns uniós programokban hogyan lehetne adott esetben nagyobb hangsúlyt adni Európa közös kulturális öröksége megőrzésének és előmozdításának. Ezt meg lehetne valósítani úgy, hogy a programok kidolgozása és végrehajtása során figyelembe veszik a kulturális örökség kérdését, de akár úgy is, hogy a kulturális örökség témáját stratégiai célként felveszik a programok prioritásai közé;
10. a kulturális örökségre irányuló konkrét, európai vonatkozással rendelkező és társadalmi értéktöbbletet hordozó projektek révén ösztönözzék az innovációt, a fenntarthatóságot és a társadalmi befogadást, többek között a nemek közötti egyenlőség szempontjának figyelembevételével;
11. ösztönözzék az európai kutatók, szakemberek, valamint oktatási és képzési intézmények közötti együttműködést annak érdekében, hogy a kulturális örökség területén a hagyományos és újonnan megjelenő szakmákban előmozdítsák a magas színvonalú készségeket, valamint a képzést és a tudástranszfert;
12. erősítsék tovább a kulturális örökség vonatkozásában a participatív kormányzás elvének érvényesülését a kulturális kormányzás jelenlegi gyakorlatainak elemzésével, adott esetben a kulturális kormányzás nyitottabbá, participatívabbá, hatékonyabbá és következetesebbé tételét célzó intézkedések meghatározásával, valamint a bevált gyakorlatok cseréje révén;
13. tárják fel a bevált tagállami és nemzetközi gyakorlatokat, és segítsék elő azok cseréjét, mégpedig azáltal, hogy előmozdítyják a kulturális ágazat európai szakembereinek mobilitását⁽¹⁾;
14. mélyítsék el és szélesítsék a társadalmi szervezetekkel, az európai polgárokkal és különösen az európai fiatalokkal folytatott párbeszédet annak érdekében, hogy jobban meg lehessen érteni, miben járul hozzá Európa kulturális öröksége a közös európai identitás megerősítéséhez, annak kulturális és nyelvi sokféleségében és öröksége sokrétűségében;
15. támogassák továbbra is a kulturális örökséget mint a nemzetközi kulturális kapcsolatok uniós stratégiai megközelítésének és a kultúrák közötti párbeszéd előmozdításának fontos elemét;
16. nemzetközi szervezetekkel karöltve hajtsanak végre közös és összehangolt transznacionális intézkedéseket⁽²⁾ a fenntartható örökségmegőrzés és -védelem érdekében, összhangban a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrenddel⁽³⁾;
17. mozdítsák elő a kulturális örökség digitalizálásának támogatását, hiszen az fontos eszköz ahhoz, hogy nyílt hozzáférést engedjünk a kultúrához és a tudáshoz, és ezáltal ösztönözzék az innovációt, a kreativitást és a kulturális örökség vonatkozásában a participatív kormányzást;
18. rendszerezettebb és visszakereshető formában bocsássák rendelkezésre online a kulturális örökségre vonatkozó, uniós finanszírozású kezdeményezések és projektek eredményeit, jelentéseit és értékelését;
19. éljenek a 2018. mint a kulturális örökség európai éve kínálta lehetőséggel, és alakítsanak ki közös, átfogó stratégiai elképzelést a kulturális örökség területén, továbbá az európai év eredményeinek megőrzését biztosítandó dolgozzanak ki konkrét intézkedéseket. Ahol lehetséges, törekedjenek szinergiát kiépíteni az Európa Tanács XXI. századra vonatkozó európai kulturális örökségi stratégiájával;
20. támogassák tényalapú szakpolitikák kidolgozását azáltal, hogy az Eurostattal és a tagállami statisztikai hivatalokkal együtt dolgoznak a kulturális örökség társadalmi és gazdasági hozzájárulására vonatkozó megbízható adatok gyűjtésén, és járuljanak hozzá az UNESCO-hoz és az Európa Tanácshoz hasonló nemzetközi szervezetek témába vágó nemzetközi szintű törekvéseihez⁽⁴⁾;

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ARRA, HOGY A SZUBSZIDIARITÁS ELVÉNEK MEGFELELŐEN:

21. ismerjék el a kulturális örökség szerepét az EU által társfinanszírozott releváns tagállami ágazati programokban annak érdekében, hogy megőrizték azt az értéket és jelentőséget, amelyet a kulturális örökség a helyi lakosság és a jövő nemzedékek számára hordoz, és teljes mértékben bontakoztassák ki a kulturális örökségben – mint a gazdasági fejlődés, a társadalmi kohézió és a kulturális identitás forrásában – rejlő lehetőségeket;
22. folytassák az egymással való együttműködést, és ennek keretében a 2019 utáni időszakra vonatkozó új kulturális munkatervben belül vegyenek fontolóra olyan prioritásokat és tevékenységeket, amelyek a kulturális örökségnek más uniós szakpolitikákban való érvényre juttatásához kapcsolódnak;

⁽¹⁾ EUCO 19/1/17 REV 1.

⁽²⁾ [http://undocs.org/S/RES/2347\(2017\)](http://undocs.org/S/RES/2347(2017))

⁽³⁾ Az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjének megfelelően <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

⁽⁴⁾ Pl.: *Compendium on Cultural Policies and Trends* (Kulturális szakpolitikák és tendenciák kompendiuma).

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY

23. más uniós szakpolitikák tervezésekor, végrehajtásakor és értékelésekor továbbra is mérlegelje, hogy azok milyen közvetlen, illetve közvetett hatást gyakorolnak Európa kulturális örökségének a megerősítésére, megőrzésére és védelmére, konkrétan pedig tartsa szem előtt, hogy minőségi iránymutatásokra van szükség ahhoz, hogy az uniós beruházások ne károsítsák és ne rombolják le a kulturális örökség értékeit;
24. folytassa a kulturális örökség terén folyamatban lévő párbeszédet és együttműködést a meglévő hálózatokkal, amelyek értékes tapasztalatokat halmoztak fel és tanúságot tettek a területre vonatkozó hozzáértésükről⁽¹⁾;
25. fejlessze tovább az UNESCO-val és az Európa Tanáccsal folytatott, a közös érdekeltségű kérdésekre vonatkozó együttműködést a kulturális örökséggel kapcsolatos szakpolitikák és gyakorlatok terén, beleértve a kulturális javakkal – különösen a konfliktus sújtotta övezetekben – folytatott illegális kereskedelem elleni küzdelmet is;
26. törekedjen szinergiákra azokkal az UNESCO és az Európa Tanács keretében létrejött egyezményekkel – például az Európa Tanácsnak a kulturális örökség társadalmi értékéről szóló, 2005-ben Faróban aláírt keretegyezményével –, amelyek meghatározzák a kulturális örökség megőrzésére, védelmére és kezelésére vonatkozó nemzetközi elveket.

⁽¹⁾ Így például az örökségi intézményvezetők európai fóruma, az európai kulturális örökség jogi fóruma, valamint „Az Unió és a kulturális örökség” vitacsoport.